

Peter Korver

A M S T E R D A M

MEETINGS ON MALTA

PETER KORVER'S NIEUWE SCHILDERINGEN VOOR MALTA'S SAN ANTON PALEIS.

Foto's: Eddy Wenting

Zo'n tien keer reisde Peter Korver het afgelopen jaar naar Malta om daar de "Grand Salon" in het 17e eeuwse presidentieel paleis van nieuwe schilderijen te voorzien. Bijna drie maanden verbleef hij er als gast. Inmiddels voltooid, nodigen Korver's plafond en meters hoge wandpanelen uit tot ontmoetingen met opmerkelijke dieren en planten, diep geworteld in de bodem van het land. Bijna letterlijk, want een deel van de gebruikte verf maakte hij uit het stof van Malta's kalksteenrotsen.

"I live, when in the country, which I am nine days out of ten, at the Palace of San Anton. If living in lofty and splendid rooms is a pleasure, I have it." schreef de vroeg romantische dichter Samuel Taylor Coleridge in 1804 aan een vriend, terwijl hij een aantal jaar in Malta verbleef in het gevolg van de eerste Britse Gouverneur. Helaas deelde een aantal van Malta's latere staatshoofden niet altijd de esthetische gevoeligheid van de Engelse dichter, en zo werd in de loop der tijd een complete paleisvleugel ontdaan van alle decor en raakte in

gebruik als kantoorruimtes. "Dat zou veranderen toen de huidige president aantrad in 2014. Zij maakte het een van haar missies, een deel van de grandeur terug te brengen die deze kamers en zalen ooit heeft gekenmerkt", legt de Nederlandse kunstenaar Peter Korver uit, die een integraal onderdeel van de restauratie zou worden. Korver werd bekend om de nieuwe plafonds, panelen en muurschilderingen van gedetailleerd geschilderde planten en dieren, aangebracht in historische monumenten en Amsterdamse grachtenhuizen. Hij werd bij het San Anton-project betrokken door Lisa Carson van het in Milaan en Malta gevestigde ontwerp bureau DAAAhaus, dat de renovaties in 2015 was begonnen en in de loop van de daaropvolgende jaren in totaal zes "staterooms" zou restaureren, waarvan de Grand Salon de grootste is. Met ramen aan weerszijden lijkt deze zaal te fungeren als een schakel tussen de uitgestrekte tuinen die het paleis omringen sinds het begin 17e eeuw werd gebouwd als buitenverblijf voor de Franse ridder Antoine de Paule.

San Anton Palace werd begin 17e eeuw gebouwd als buitenverblijf voor de Franse ridder Antoine de Paule van de hospitaler ridderorde van Sint-Jan, de orde die Malta regeerde van 1550 tot 1798. Het werd tot paleis uitgebreid toen de Paule in 1623 tot grootmeester van de orde en daarmee in feite tot staatshoofd werd gekozen. Ook onder zijn opvolgers was San Anton geliefd als mogelijkheid te ontsnappen aan de drukte en de intense zomerhitte van het paleis in Valetta. Later, onder Brits bestuur, werd het paleis de zetel van de Engelse gouverneur en sinds 1974 – toen deze functie in het leven werd geroepen – is het de officiële residentie van de president van de Republiek Malta.

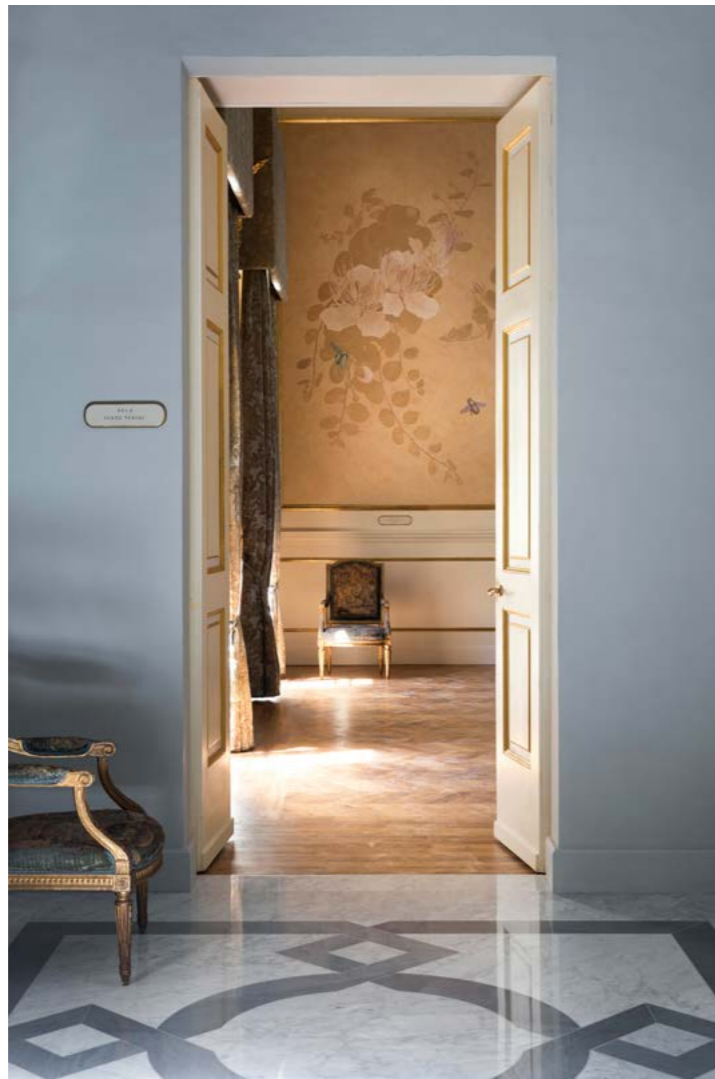
Een groot deel van de **San Anton Gardens** is sinds 1882 voor het publiek geopend en aangezien schaduw schaars is in Malta, is een wandeling in de koelte onder de monumentale bomen, waarvan sommige dateren uit de 19e eeuw of eerder, langs de fonteinen en vijvers met vrij rondlopende pauwen, een door velen gekoesterd genoegen. Als eerste Britse gouverneur van Malta initieerde Sir Alexander Ball begin 19e eeuw een verandering van de tuinen, van hun oorspronkelijke formele barokke karakter in ‘Franse’ stijl, naar een meer botanische benadering. De laatste jaren heeft de zorg voor de botanische rijkdom van de collectie, ooit bedoeld om de mondiale macht van het Britse rijk te weerspiegelen, een meer decoratieve focus gekregen, nu gericht op het permanent in bloei houden van de bedden.

“PLANTAARDIGE” ONTMOETINGEN

Tijdens zijn periodes van onderzoek en voorbereiding, en later bij de installatie van de voltooide werken, verbleef Korver in totaal bijna drie maanden als gast op het paleis. Niet alleen zal hij in die dagen met plezier de woorden van Coleridge hebben onderschreven, hij raakte ook vertrouwd met de paleis tuinen, de botanische collectie en de dieren die hij aantrof. “Op een avond, net voor het invallen van het donker, wandelde ik over de belvédère met uitzicht op de tuinen, toen een groot vliegend insect passeerde.” zegt Korver “Met die afmeting, dat geluid en het uitgesproken silhouet, kon het op dat moment van de dag alleen een pijlstaartvlinder zijn, een van mijn favoriete dieren sinds mijn kindertijd”. Het waren ‘ontmoetingen’ zoals deze,

die uiteindelijk zijn onderwerpen in de Grand Salon zouden bepalen. “Toen ik voor het eerst in Malta aankwam, werd mijn plan van aanpak vooral bepaald door wat ik wist; de geschiedenis van het land, de vroege ontbossing, de huidige bouw-hausse, de waterproblemen, erosie en woestijnvorming. Invloeden die het landschap met toenemende snelheid hebben hervormd.” legt hij uit. “Wat mijn benadering al snel deed veranderen, was fietsen.” Tegen alle goede raad van de paleis-staff in, huurde Korver een mountain-bike en ging op zoek naar voorbeelden van planten die hij kon gebruiken in zijn zes monumentale schilderijen. “Luister alsjeblieft niet te veel naar zorgelijke waarschuwingen” lacht hij “fietsen is eigenlijk prima daar.” En terwijl hij ook contact zocht met Malteser biologen en botanici, was het, het fietsend doorkruizen

van het landschap, wat het project zijn uiteindelijke richting gaf. "Sommige planten vielen mij onmiddellijk op" herinnert hij zich "de dikke stelen van Reuzen-venkel in de lente, felgroen met een roze basis en enorme, ragfijn vetakte bladeren. Later in de zomer tekenen de iconische silhouetten van hun droge bloemhoofden zich donker af in het landschap." "Voor het eerst 'oog in oog' staan met een van de alomtegenwoordige vijg-cactussen was ook zo'n moment, het zijn doodgewone planten, onwaarschijnlijk mooi". Met zijn achtergrond in Geschiedenis en Biologie was Korver zich er van bewust dat diezelfde Cactus onlangs officieel tot invasieve soort was verklaard. Ironisch genoeg nadat de plant tientallen jaren als nationaal symbool het muntgeld sierde, en al eeuwen dienst doet als goedkope vorm van afrastering. Wetende dat in de politieke setting van een nationaal paleis,

alles de neiging heeft om een sterkere betekenis te krijgen, werd zijn oorspronkelijke plan uitgedaagd door wat hij tijdens zijn fietstochten zag. "Oorspronkelijk wilde ik alleen inheemse, of zelfs endemische soorten in mijn schilderijen gebruiken," zegt hij "planten en dieren die alleen op deze eilanden te vinden zijn". "Maar uiteindelijk, realiseerde ik me dat ik iets zo voor de hand liggends als deze Mexicaanse cactus niet kon negeren." Op eenzelfde manier kwam een Agave op een van de schilderijen terecht. Beide invasieve planten bevinden zich nu aan weerszijden van de haard, in gezelschap van een Malteser slechtvalk, tortelduiven en een paartje van 's-lands endemische muurhagedissen.

KALKSTEEN

Andere plantaardige en dierlijke ontmoetingen leidden tot het opnemen van bloeiende kapper-

planten in de schilderijen, iriserende houtbijen, zee-uien, Irissen, Malteser page-vlinders, een luipaardslang.

Een van dergelijke momenten gaf zelfs de aanleiding de basis van het werk; "Op een avond liep ik over de rotsen langs de kust" herinnert hij zich: 'in het water zag ik zeeëgels langzaam kruipend over de bodem. Toen ik me omdraaide zag ik dezelfde dieren overal om me heen, ingebed in het kalksteen, bevroren in de tijd, miljoenen jaren geleden."

"Alle ontmoetingen op Malta hebben hun sporen nagelaten, maar het zien van deze zeeëgels, tegelijk levend en als fossiel in de rotsen, gaf me een overweldigend gevoel van continuïteit. Het zou later leiden tot het ontwikkelen van een verf gemaakt met verpulverd Maltees kalksteen, die ik vervolgens gebruikte als achtergrondkleur voor deze schilderijen."

STATIEPORTRETTEEN

De plafond-panelen en de ruim drie en een halve meter hoge schilderijen voor de wanden werden uitgevoerd in Korvers Amsterdamse studio, van waaruit ze uiteindelijk naar Malta werden getransporteerd. "Bezoekende staats-hoofden die ter herinnering aan hun verblijf een boom planten in de paleistuinen, gaat als traditie minstens een eeuw terug," zegt Korver. "Het installeren van de schilderijen met lokale planten, afgebeeld op een schaal van de bomen die Malta zo ernstig mist, voelde op de een of andere manier als iets soortgelijks" Inderdaad, bij het betreden van de Grand Salon, vind je Malta's plantaardige bewoners nu hoog uittorend boven je hoofd. De reuzenvenk die Korver tegenkwam blijkt uitgegroeid tot nog majestueuzer proporties, evenals de slapende page-vlinders hangend onder zijn bladeren. Het spiraalvormige blad van Malta's miniatuur-

irissen doet nu, honderdmaal vergroot, denken aan complex krullende rococo-ornamenten. 'Ik ben ze een beetje gaan beschouwen als portretten van de andere inwoners van Malta,' zegt Korver, "of, als je wilt, gezien hun omvang, als statieportretten" Net als bij de meeste portretten in Malta's drie nationale paleizen, werd een houten paneeltje met vergulde randen onder elk van de nieuwe werken geplaatst. In dit geval vermelden deze echter niet de namen van historische staatshoofden zoals Alexander Ball, Queen Adelaide of Grandmaster de Paule, maar: Sea Squill, Turtledove of Carpenter Bee, steeds in Maltees, Latijn en Engels.

MALTEES KANT - HET PLAFOND

Maltees kant is al eeuwen wereldberoemd, en omdat die uiterst gedetailleerde cirkels en vierkanten van zakdoeken, kragen, en tafelkleden

Korver daarnaast ook herinnerden aan 18e-eeuwse 'Georgian' plafond decoraties, was het hem al snel duidelijk dat dit kant zou fungeren als uitgangspunt voor het koepelplafond in de Salon. Malta's kant is echter van nature niet zo floraal als bijvoorbeeld Brussels of Venetiaans, dus om het te laten aansluiten bij het botanische thema van de kamer werd een diagonaal kronkelend raster van eenvoudige kantsteken over het gehele plafond aangebracht. Uitvergroot, als het lattenwerk van een botanische plantenkas. Langs de vier zijdes van het plafond werden vervolgens grote kanten cartouches geschilderd, elk met een nachtvlinder er in afgebeeld. Vier insecten die lijken aangetrokken door het licht van een enorme antieke Murano-kroonluchter. Het is de Malteser pijlstaartvlinder die Korver 'ontmoette' in San Anton Gardens, nu in het gezelschap van drie nauw verwante mediterrane soorten die je ook in Malta aantreft. "Recent onderzoek heeft

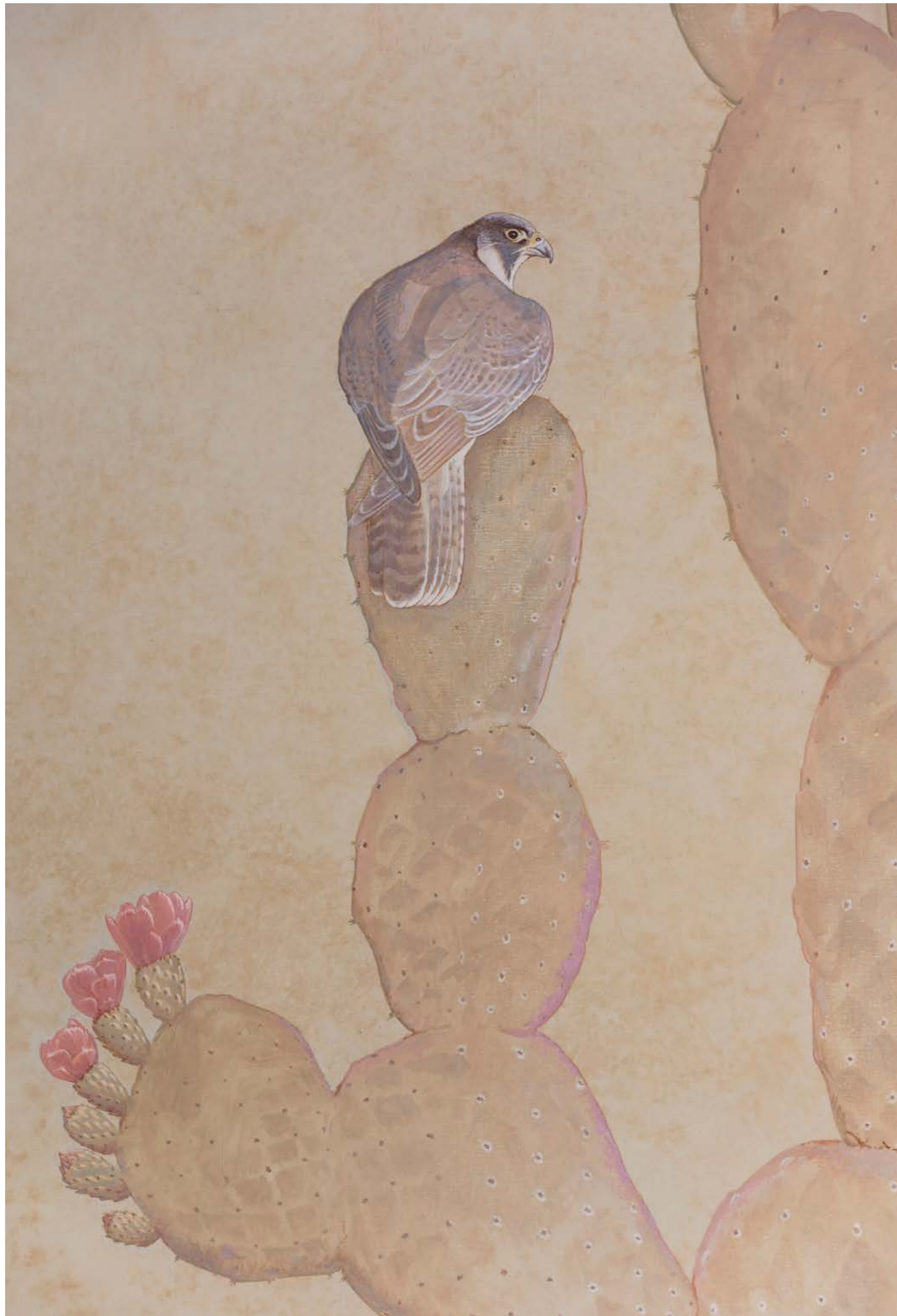

aangetoond dat de endemische vlinder van Malta een hybride is tussen de andere soorten die hier zijn afgebeeld”, legt Korver uit “Een uit Noord-Afrika, een uit Zuid-Europa”. “Ik wist dit niet toen ik ze schilderde, maar in zekere zin reflecteert het de gemengde taal, geschiedenis en cultuur van dit land, met name omdat de contouren van de vier vlinders tesamen, subtiel de omtrek van een Maltees kruis vormen, een van 's-lands meest gekoesterde symbolen”.

In de zomer van 2018 werden de gerestaureerde State Rooms in het San Anton Paleis in gebruik genomen en terwijl alle kamers er nu weer zo rijk uitzien als Coleridge ze had kunnen aantreffen, is het de Grand Salon die opvalt, niet alleen

vanwege de afmetingen, maar ook omdat de ruimte dankzij de verbinding met de tuinen en het bijna tentachtige uiterlijk van het plafond een helderheid heeft waar de frisse lucht vrijelijk doorheen lijkt te stromen. “Alle planten en dieren in de zaal zijn op een of andere manier met elkaar verbonden” zei Korver bij de opening. “Verbonden door ecologische relaties, omdat ze 'op', 'van' of 'met' elkaar leven. Verbonden door verhalen, door de geschiedenis of eenvoudigweg omdat ze de beperkte ruimte van deze eilanden met elkaar delen. Met elkaar en met ons. Samen vormen we “het kant van Malta” of, zoals de Maltese titel van het werk weerspiegelt; *'Bizzilla ta' Malta*.

Met hun vleugels intact, vliegen pauwen regelmatig uit de paleistuin omhoog, om een nieuwsgierige wandeling te maken over de gewelfde veranda's, de terrassen, loopbruggen en belvédère die allen begin 19e eeuw werden toegevoegd aan het exterieur van de 'bel-etage'. Soms stapt er een behoedzaam een openstaande deur binnen.

Peter Korver

(* Bergen NH) wilde van oorsprong Bioloog worden, stapte na twee jaar studie over op Geschiedenis en combeerde dat met een kunstopleiding. Tesamen met 15 jaar vormgeving van club-, restaurant- en privéinterieurs, leverde dit hem een tamelijk unieke specialisatie op. Inmiddels bracht hij in het voormalig Brits consulaat in Amsterdam, in een van de best geconserveerde 18e eeuwse stijkamers van het land, een nieuwe plafondschildering aan. De na 120 jaar teruggebrachte afbeelding van Dido en Aeneas lijkt echter al direct weer in beslag genomen door de tientallen nestelende vogels die hij aan het beeld toevoegde. Een 17e eeuwse kamer aan 't Gein kreeg krullende bladranken tussen de plafondbalken, bevolkt door tuinslakken, terwijl elders een veld van 40 M², één voor één geschilderde korenaren aangebracht werd, verrijkt met vlijmscherpe distels en parende vlinders. In een stijlvol appartement aan de Keizersgracht, schilderde hij een zeven meter lange, kronkelende Boa Constrictor op de muur, deel van een gestileerde menagerie die vrijwel

alle kamers van het huis besloeg. Voor zijn tot nu toe grootste schildering, In de directiezaal van een door Cees Dam in 't Gooi gebouwd hoofdkantoor van een grote bouwonderneming, bracht hij op het plafond een gestileerd raster aan. Een cassetteplafond dat zicht biedt op een zwerm vlinders, delicate libellen en kleurrijke, insecten-etende vogels.

Achter een monumentale Louis XVI gevel aan de Herengracht bevindt zich een ander recent project. Begin 19e eeuw werd ons land door Napoleons Gouverneur vanuit dit adres bestuurd. Later zou de Nederlandsche Handel Maatschappij er gevestigd zijn, goeddeels verantwoordelijk voor de koloniale exploitatie van Nederlands Indië. De entree-hal werd door Korver veranderd in een geschilderde galerij van volièrès. Tientallen vogels zitten er, omringd door historische memorabilia, kennelijk vrijwillig, want de tralies van hun kooien staan wijd open. Het is een encyclopedische verzameling die niet alleen de pracht van de vogels en de geschiedenis van het huis in beeld brengt maar tevens een bivalent beeld schetst van het begrip vrijheid.